

Seletuskiri
haridus- ja teadusministri käskkirja
„Toetuse andmise tingimuste kehtestamine FinEst Targa Linna tippkeskuse tegevuste
elluviimiseks“ eelnõu juurde

1. SISSEJUHATUS JA EESMÄRK

Käskkirjaga kehtestatakse Eesti riigi 2023.–2026. aasta eelarvestrateegia Teadussüsteemi programmi meetmega „Teadussüsteemi järjepideva toimimise kindlustamine“ kooskõlas oleva tegevuse „Teadusastutuste ja teadlaskonna arengu toetamine“ ning perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava meetmete nimekirja meetme 21.1.1.4 „Teadussüsteemi järjepideva toimimise kindlustamine“ sekkumise „Teadus- ja arendustegevuse rahvusvahelistumise toetamine: ühendumine rahvusvahelise teadmiste turuga“ tegevuse „Targa Linna tippkeskus“ elluviimiseks toetuse andmise tingimused.

Käskkirja kehtestatakse perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi ÜSS2021_2027) § 10 lõigete 2 ja 4 alusel.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi teadus- ja arendustegevuse poliitika osakonna peaekspert Mariann Saaliste (735 0214, mariann.saaliste@hm.ee), Haridus- ja Teadusministeeriumi strateegilise planeerimise ja kommunikatsiooni osakonna välisvahendite planeerimise valdkonna juht Inge Oopkaup (735 0279, inge.oopkaup@hm.ee), välisvahendite planeerimise valdkonna nõunik Ragne Hoff (735 0306, ragne.hoff@hm.ee), strateegilise planeerimise valdkonna peaekspert Meelis Aunap (735 0105; meelis.aunap@hm.ee), õigus- ja personalipoliitika osakonna õigusnõunik Kadi Molder (735 0234, kadi.molder@hm.ee) ja eelarve- ning finantsjuhtimise osakonna välisvahendite nõunik Pirkko Kulanurm (735 0161; Pirkko.kulanurm@hm.ee).

1.1. Tegevuse taust

2019. a. avaldatud teadus- ja arendus- ning innovatsioonisüsteemi raport¹ (edaspidi *TAI süsteemi raport*) toob välja kolm olulist põhimõtet, millele ekspertide antud soovitused tuginevad. Üheks oluliseks põhimõtteks on, et innovaatorid ei vii innovatsiooni ellu üksi, vaid on osa riiklikust ja rahvusvahelisest innovatsioonisüsteemist, mis hõlmavad paljusid isikuid ja asutusi. Olulise põhimõttena on välja toodud ka, et vaja on arendada innovatsioonialaseid võimekusi, mis võimaldaksid riiklikul süsteemil õppida ja genereerida vajalikku inimkapitali, olla kursis teaduse ja tehnoloogia arengutega ning saavutada konkurentsivõime. Väikeste riikide innovatsioonisüsteemid on tihedalt seotud rahvusvaheliste süsteemidega tarneahelate, standardite, kaubanduslepingute, rändemustrite ja muu taolise kaudu, seega vajab koostöö riigi poolt tuge. Rahvusvahelises koostöös valminud artiklid on ka keskmiselt rohkem tsiteeritud. Raporti kohaselt ei ole Eesti teadus oma keskmist taset arvestades rahvusvahelises mõttes piisavalt tugev, kuid Eestis on rohkem ülemaailmselt tipptasemel valdkondi, kui Eesti suurust arvestades eeldaks. Raportis on välja toodud, et kuigi teaduse kvaliteet on Eestis hea ning teadlased integreeritud rahvusvahelistesse võrgustikesse, ei vasta teadustöö sisu majanduse ja ühiskonna vajadustele.

¹ *Peer Review of the Estonian Research and Innovation System: Final Report*

Käesoleva sekkumisega aidatakse kaasa ühiskonna väljakutsete lahendamisele rahvusvahelise teaduskoostöö kaudu, võimaldades teadlastel läbi viia kõrgetasemelisi teadus- ja arendustöö projekte lähtuvalt omavalitsuste vajadustest.

Tegevuse rahastamisega Euroopa Regionaalarengu Fondist aidatakse kaasa Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021-2027 poliitikaeesmärgi 1. Nutikam Eesti erieesmärgi „teadus- ja innovatsioonivõime ning kõrgetasemeliste tehnoloogiate kasutuselevõtu arendamine ja suurendamine“ saavutamisele. Rakenduskava kohaselt toetatakse teadus- ja kõrgharidusasutuste, ettevõtete ning avaliku sektori asutuste osalemist Euroopa Teadusruumis, sh teadmiste ja teadlaste vabasse ringlusse, teadustaristu ühisarendustesse ja -kasutusse. Tegevus hõlmab Eesti osalemist raamprogrammis, partnerlustes, missioonides, meetme Teaming tegevustes jm Euroopa Teadusruumi algatustes. Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavas perioodiks 2021-2027 on probleemina toodud, et erasektori innovatsiooni ning T&A edendamine nõuab asjakohast ning paindlikku, nõudlusest lähtuvat T&A ning innovatsiooni pakkumist.

Samuti on rakenduskavas probleemina toodud, et teadusuuringuid ja eksperdiarvamusi kasutatakse poliitika kujundamiseks vähe. Ava- ja suurandmeid ei ole lisaväärtuse loomiseks piisavalt kasutatud. Rakenduskava kohaselt on oluline suurendada eri poolte (teadusasutused, riik, ettevõtted) koosloomevõimet riigi arenguvajaduste nutikaks ja teaduspõhiseks lahendamiseks. Tuleks välja töötada kasutajakeskse disainiga, paremini integreeritud lahendused, et võrdsustada avalike teenuste taset ja kättesaadavust kõigile elanike gruppidele. Käesolev sekkumine aitab kaasa Eesti ja ka väljaspool Eestit asuvate linnade arenguvajaduste rahuldamisele, arendades nii teadusasutuse ja kohaliku asutuse koostöövõimekust erinevate probleemide sõnastamisel kui ka suutlikkust neid probleeme lahendada.

Käesolev käskkiri on koostatud Teadus- arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021-2035 (edaspidi TAIE) rakendamiseks. TAIE teadussüsteemi suuna eesmärk on, et Eesti teadus oleks kõrgetasemeline, mõjus ja mitmekesine. Teadussüsteemi suuna ülesanne on tagada Eesti teaduse toimevõime. Ühiskonna teadmuspõhise arengu ja majanduskasvu vältimatu eeltingimus on kõrgetasemeline, arenev ja valdkondlikult mitmekesine teadussüsteem. Selleks tuleb tagada teadusasutuste strateegiline areng, sh jätkata uute teadmiste, tehnoloogiate ja ideede loomiseks vajalike alusuuringute rahastamist, parandada teadlaste enesetäiendusvõimalusi ja töötingimuste konkurentsivõimet, seista hea teadlaskonna juurdekasvu eest, võimaldada kasutada heal tasemel teadustaristut ja osaleda rahvusvahelises teadmusringluses ning kindlustada uute teadmiste ja ideede jõudmine kõrgharidusõppesse ja selle kaudu tööturule. Teadussüsteemi baasvõimekuse tagamiseks hoitakse teaduse kõrget taset, võimaldatakse teadusasutustel ja teadlaskonnal oma võimekust suurendada. Tagatakse võimalused rahvusvaheliseks koostööks, luues stiimuleid teadusasutustele, nende tugistruktuuridele ja teadlastele juhtrolli võtmiseks rahvusvahelistes võrgustikes, programmides ja partnerlustes. Teaduse kõrge taseme, rahvusvahelise konkurentsivõime ja teaduse akadeemilise mõju üks näitaja TAIE arengukavas on Eesti teadlaste avaldatud artiklite osakaal 10% maailmas enamtsiteeritud teadusartiklite hulgas. 2019. aastal jõudis maailma enamtsiteeritud artiklite hulka 8,4% Eesti artiklitest (2012. aastal oli osakaal 8,2%),² 2035. aastaks seatud TAIE arengukava sihttase on 12,5%, mis tähendab kasvuvajadust veel ligikaudu kolmandiku võrra. Käesoleva sekkumisega toetatakse teadusasutuste rahvusvahelist koostööd, mis aitab kaasa teaduse kõrge taseme saavutamisele ja hoidmisele ning seega Eesti teaduse rahvusvahelise konkurentsivõime kasvule.

² [European Innovation Scoreboard](#)

TAIE arengukava eesmärkide saavutamise seisukohalt on olulised TAIE fookusvaldkonnad. Käesolev sekkumine on seotud fookusvaldkonnaga digilahendused igas eluvaldkonnas, aidates kaasa kestlikkusele ehituses ning kasutada linnade väljakutsete lahendamisel erinevaid andmeid. Samuti on sekkumine seotud fookusvaldkonnaga Nutikad ja kestlikud energialahendused, kuna aitavad kaasa energia kasutamise tõhusamaks ja säästlikumaks muutmisele. Elluviidavad pilootprojektid on seotud mobiilsuse, energia, ehitatud keskkonna, andmete ja valitsemise teemadega. Muuhulgas on nutikate ja kestlike energialahenduste fookusvaldkonna teekaardil välja toodud teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni olulisus energia paindlikustehnoloogiate ja ülekandevõrkude arendamisel, sealhulgas kogukonnapõhiste energialahenduste roll energia- ja ressursitõhusust parandavate tarkade kogukondade ja linnade arengut soodustavate teenuste, toodete ja ärimudelite tekkimisel. Fookusvaldkonnas „digilahendused igas eluvaldkonnas“ on üheks eelisarendatavaks suunaks kestlikud digilahendused energeetikas, ehituses ja transpordis, kus keskendutakse intelligentsete transpordisüsteemide arendamisele, müra- ja heitgaaside monitoorimisele, targa tänavavalgustuse arendamisele ning ehituse digitaliseerimisega seotud lahendustele ehitise elukaare ulatuses.

Tegevus on seotud Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi aastateks Horisont 2020 osaluse laiendamise meetmest Teaming kaasrahastatud projektiga „FinEst Twins“.

Vastavalt Eesti Teadusagentuuri poolt koostatud kokkuvõttele „Eesti osalus Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis Horisont 2020“³³ on Eesti raamprogrammides osalenud üha edukamalt nii konkurentsivõidetud summade kui ka projektide ja osalejate arvu mõttes. Kuigi Eesti on olnud väga edukas, on arenguruumi veel mitmes aspektis. TAIE arengukavas on teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse valdkonna peamise probleemina välja toodud, et rahvusvahelise teadus- ja arenduskoostöö potentsiaal ei ole maksimaalselt ära kasutatud. Leiti, et tegevustesse tuleb aktiivsemalt kaasata kohalikke omavalitsusasutusi, riigiameteid ja erasektorit. Selleks, et Eesti saaks osa ühisalgatuste tulemustest ja et meil oleks paremad väljavaated rakendada neid oma majanduse ja ühiskonna hüvanguks, tuleb saavutada tihedam seos Euroopa teadusruumi algatustega.

Teaming for Excellence (edaspidi Teaming) on Horisont 2020 toetuskeem, mille eesmärk on luua koos Euroopa juhtivate teadusasutustega uusi teaduse tippkeskusi riikidesse, mille innovatsioonivõime on Euroopa tippasemega võrreldes veel kehv. Ühe projekti rahastus peab ulatuma vähemalt 30 miljoni euroni, mis on oluline summa Eesti teadussüsteemi jaoks. Kuni 15 miljonit eurot kaetakse H2020 eelarvest ning sellele tuleb lisada vähemalt teist samapalju riiklikest, piirkondlikest vm rahastusallikatest. Enne aastat 2021 kandis programm nimetust Horisont 2020, alates 2021 rakendatakse uut programmi Euroopa Horisont. Käesolev projekt sai rahastusotsuse Horisont 2020 programmist aastal 2019.

Lähtudes Vabariigi Valitsuse 14.04.2016 otsusest ning teadus- ja arendusnõukogu 02.05.2018 otsustest, andis Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi HTM) 05.07.2018 garantiikirja toetada täiendavalt Tallinna Tehnikaülikooli juurde loodava FinEst Targa Linna tippkeskuse (edaspidi FinEst tippkeskus) loomist perioodil 2020-2027 kuni 17,2 mln euroga juhul, kui projekt saab Euroopa Komisjoni Horisont 2020 (edaspidi H2020) Teaming konkurentsipõhisest meetmest rahastuse (15 mln eurot). H2020 raames otsustati projekti rahastada (rahastusotsus

³³ https://www.etag.ee/wp-content/uploads/2022/01/ETAG_Horisont-2020.pdf

02.4.2019) ja H2020 Teaming FINEST TWINS projekt algas 01.12.2019 ning lõpeb 2028. aastal.

Vastavalt ühissätete määruse art 73 lõike 4 kohaselt võib korraldusasutus otsustada, et tegevusi, mis on valitud programmi „Euroopa Horisont“ kaasrahastatava programmi raames, toetatakse otse ERFist, kui tegevused vastavad sama artikli lõike 2 punktides a, b ja g sätestatud nõuetele. Korraldusasutus peab tagama, et valitud tegevused vastavad programmile, sealhulgas on kooskõlas programmi aluseks oleva asjakohase strateegiaga ning panustama programmi erieesmärkude saavutamisse, eeltingimuse kohaldamisalasse kuuluvad tegevused on kooskõlas selle eeltingimuse täitmiseks kehtestatud asjaomaste strateegiate ja dokumentidega. Samuti peab korraldusasutus tagama, et valitud tegevused on asjaomase fondi kohaldamisala ja omistatud ühele sekkumise liigile. Kooskõla ühissätete määruse artiklis 73 lõikes 2 punktides a, b ja g toodud tingimustega on selgitatud ülal seletuskirja punktis 1.1.

FinEst tippkeskust rahastatakse H2020 Teaming meetme eelarvest aastatel 2020-2026 15 000 000 eurot (nelja partneri peale kokku). HTMi täiendav rahastus aastatel 2020-2027 on 17 200 000 eurot, kogu kaasrahastus tuleb struktuurivahenditest.

Peamised tegevused ja väljundid vastavalt H2020 grandilepingule ja HTMi toetuslepingule:

Tegevus	Rahastaja /allikas	Eelarve	Tulemus/väljund	Periood	Vastutav partner ja töopakett (TP)
Tiipsemel teadus	H2020	9 790 881	600 teadusartiklit; 150 granditaotlus; 45 doktorikraadi; 7 targa linna konverentsi ja doktorikooli	2020-2026	Aalto (TP 6), TTÜ (TP 9)
Teadusarenduse tegevuskava elluviimine vastavalt TP 5 ja TP 8	H2020	2 734 251	FinEst tippkeskus vastab rahvusvahelisele tiipsemele (MIT SCL, UCL CASA)	2020-2026	TTÜ (TP 5, TP 8; Helsingi linn (TP 4, TP 7)
Tippkeskuse juhtimine	H2020	2 474 868	Tippkeskus on rahaliselt jätkusuutlik 2026+	2020-2026	TTÜ (TP1-3)
	HTM (ERF)	299 000	Struktuurivahenditest perioodil 2020-2023 rahastatud tegevused on juhitud ja elluviidud	2020-2023	TTÜ
Tippkeskuse sisseseade	HTM (ERF)	1 935 000	FinEst tippkeskuse teadlaste töökohad, demokeskkond ja nutikas linnak	2020-2023	TTÜ
Teadmussiire – targa linna piloodid	HTM (ERF)	6 366 000	6 targa linna pilooti kolmes valdkonnas (sh mobiilsus, energia, ehitatud keskkond,	2020-2023	TTÜ

			andmed ja valitsemine)		
	HTM (ERF)	7 000 000	7 targa linna pilooti viies valdkonnas (sh mobiilsus, energia, ehitatud keskkond, andmed ja valitsemine)	2023-2028	TTÜ
	HTM	1 600 000	Pilootide ettevalmistamine, linnade osalemine pilootides	2023-2029	TTÜ
Kokku		32 200 000			

1.2. Seosed teiste meetmete ja tegevustega

Tegevusel on seoseid mitmete perioodi 2021-2027 struktuurivahenditest poliitikaeesmärgi „Nutikam Eesti“ erieesmärgi „teadus- ja innovatsioonivõime ning kõrgetasemeliste tehnoloogiate kasutuselevõtu arendamine ja suurendamine“ meetmete „ühiskonna ja majanduse vajadustele vastava teadus- ja arendustegevuse võimekuse kasvatamine“ ning „teadussüsteemi järjepideva toimimise kindlustamine“ alt rahastatavate tegevustega.

Rahastatav tegevus on seotud meetmete nimekirjas toodud sekkumisega „Teadus- ja arendustegevuse rahvusvahelistumise ning rahvusvahelisel teadmesturul osalemise toetamine“ ning on selle üks alategevustest. Nimetatud sekkumise raames on toetuse andmise eesmärgiks tõsta ja tugevdada Eesti teaduse taset ja rahvusvahelist konkurentsivõimet, suurendada Eesti atraktiivsust õpi- ja teaduskoostöö riigina ning suurendada Eesti osalejate arvu rahvusvahelistes TAI algatustes, toetada riikidevaheliste teadusorganisatsioonide ja -võrgustike poolt Eesti teadusasutustele ja ettevõtetele pakutavaid võimalusi koostööks, sh läbi sünergia Euroopa Horisont meetmetega ning avardada riigi, TA asutuste, kõrgkoolide, ettevõtete, üliõpilaste ja akadeemilise personali rahvusvahelise koostöö ja enesetäiendamise võimalusi läbi sektoritevahelise ja rahvusvahelise mobiilsuse ning koostöövõimaluste parandamise.

Meetme „Ühiskonna ja majanduse vajadustele vastava teadus- ja arendustegevuse võimekuse kasvatamine“ raames võib käesolev tegevus olla seotud kahe sekkumisega.

Sekkumise „Temaatiliste teadus- ja arendustegevuse programmide rakendamine akadeemilise, era- ja avaliku sektori koosloome ja koostöö edendamiseks nutika spetsialiseerumise valdkonnades“ raames toetatakse peamiselt teadusuuringuid neljas nutika spetsialiseerumise valdkonnas, sealhulgas nutikad ja kestlikud energialahendused ning digilahendused igas eluvaldkonnas. Toetatakse peamiselt alus- ja rakendusuuringuid. Avatud taotlusvoorudes esitatavate projektide teemadele piiranguid ei seata, seega võib rahastatud projektide hulgas olla ka targa linna tippkeskuse temaatikaga seotud projekte. Kuna aga meetmest Teaming ja käesoleva tegevuse raames rahastatakse varasemalt kindlaksmääratud tegevusi ja teemasid ning kehtib ka nõue projektide tulude ja kulude eristamiseks, siis on tegevuste dubleerimine ja topeltrahastamine välistatud. Positiivsena võib välja tuua pigem selle, et tugevatel teadusrühmadel, kaasa arvatud FinEst tippkeskusesse kaasatud uurimisrühmadel on võimalus panustada erinevate meetmete abil valdkonna arengusse laiemalt.

FinEst tippkeskuse tegevustel on seoseid ka sekkumisega „Majanduse ja ühiskonna vajadustele vastavate tipptasemel teadmuse ja teadustaristu teenuste kättesaadavaks tegemine TAIE fookusvaldkonnades“. Sekkumise raames toetatakse teenuste ja rakenduste arendamist

varasemalt struktuuritoetustest rahastatud teaduse tippkeskuse ja riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri meetmete tulemuste baasil. Perioodil 2014-2020 sai toetust näiteks Tallinna Tehnikaülikooli juhitud projekt „Teadmispõhise ehituse tippkeskus“.

Kaudselt võib antud tegevusel olla seoseid ka sekkumisega „Teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevuste tulemuste rakendamise võimekuse tõstmine ühiskonnas ning selleks soodsa poliitikakeskkonna loomine“, mille raames toetatakse muuhulgas ministeeriumite valitsemisalade üleste interdistsiplinaarsete rakendusuringute läbiviimist. Kuna nutikate lahenduste arendamine on riiklikult oluline valdkond, ei ole välistatud, et ideekonkurss viiakse läbi ka kohalike omavalitsuste arendamisega seotud teemadel. Siiski on tegemist mitte dubleerimise, vaid üksteist täiendavate tegevustega.

Sekkumisel võib olla seoseid Riigikantselei poolt hallatava meetmega „Avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmine“, mille raames otsitakse innovatsiooni toetavate hangete teel nutikaid teaduspõhiseid lahendusi „Eesti 2035“ arenguvajadustele. Projekti algataja saab olla avaliku sektori organisatsioon, sh kohalik omavalitsus. Käesoleva käskkirja alusel rahastatav tegevus on seega kohalike omavalitsuste jaoks ettevalmistav tegevus, mille pilootide raames on neil võimalik „harjutada“ koostööd teadus- ja arendusasutustega, luues koostöövõrgustikke ning sõnastades teaduspõhist lahendamist vajavaid probleeme.

2. EELNÕU SISU JA VÕRDLEV ANALÜÜS

Käskkirja lisa 1 koosneb 16 punktist:

1. Reguleerimisala
2. Käskkirjas kasutatud mõisted
3. Eesmärk
4. Toetatavad tegevused
5. Tulemused
6. Rakendusasutus ja rakendusüksus
7. Elluviija ja partner
8. Sihtrühm
9. Tegevuste abikõlblikkuse periood
10. Tegevuste eelarve
11. Kulude abikõlblikkus
12. Toetuse maksmise tingimused ja kord
13. Elluviija kohustused
14. Aruandlus
15. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord
16. Vaiete lahendamine.

Eelnõu punktiga 1 reguleeritakse toetuse andmise tingimuste kehtestamise alust ning esitatakse Euroopa Liidu õigusest tulenevad seadusandlikud ja rakenduslikud dokumendid, mille alusel käskkiri on koostatud. Samuti esitatakse puutumused olulisemate riigisiseste strateegiliste dokumentide ning nende eesmärkidega.

Antud sekkumine panustab Eesti pikaajalise strateegia „Eesti 2035“⁴ (edaspidi „Eesti 2035“) kahe strateegilise sihi saavutamisse: „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ ning „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“.

„Eesti 2035“ on ettevõtluskeskkonna arenguvajadustena toonud välja, et kuigi Eesti tööjõu tootlikkus on kasvanud, ei ole see saavutanud oodatud tempot ning on piirkondlikult ebahühtlane. Sealjuures tuuakse välja, et digitehnoloogiate integreerimine ettevõtlussektoris on piiratud. Samuti on Eestis jätkuvalt madal erasektori teadus- ja arendustegevuste kulutuste osakaal sisemajanduse koguproduktist (SKP). „Eesti 2035“ näeb ette, et uute toodete ja teenuste väljatöötamisel ning olemasolevate lahenduste ajakohastamisel, peab Eestis märgatavalt kasvama teadus- ja arendustegevus ning koostöö ettevõtete ja teadlaste vahel.

„Eesti 2035“ on arenguvajadusena toodud ka elukeskkonnaga seotud arenguvajadused. Strateegia kohaselt on vajalik riigi suurem kompetents terviklikuks ruumiloomeks, et muu hulgas tagada kooskõla riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste investeeringute vahel ning kohaneda rahvastikum muutuste ja teiste arenguvajadustega. Paremate ruumiloometsuste tegemiseks tuleb suurendada inimeste ruumipädevust, mida toetavad kvaliteetsed ruumiandmed ja nutikamad teenused. Käesolev sekkumine aitab kaasa tervikliku ruumilooma ja nutikamate teenuste arendamisele. Tippkeskuse tegevustega luuakse toimivad koostöövõrgustikud ja - mehhanismid omavalitsuste ning teadus- ja arendusasutuste vahel, mis aitavad edaspidi tõhusamalt aidata kaasa omavalitsuste väljakutsete kaardistamisele ja lahendamisele.

Punktis 1.3. on toodud puutumus horisontaalsete teemadega.

Tegevuste elluviimisel arvestatakse horisontaalsete põhimõtetega: keskkond ja kliima ning sooline võrdõiguslikkus, võrdsed võimalused ja ligipääsetavus.

Keskkond ja kliima

Tegevuse eesmärgiks on teadus- ja arendusasutuste võimekuse kasvatamine teadustulemuste rakendamiseks, millel võib olla tulenevalt teemast (kohalike omavalitsuste arenguvajaduste väljaselgitamine ja lahenduste otsimine) puutumus keskkonda ja kliimat mõjutavate aspektidega. Linnade targemaks tegemisel on kaks peamist oodatavat mõju: linnade muutmine paremaks elukeskkonnaks elanikele ja teiseks linnade muutmine kliimanetraalsemaks. Potentsiaalset mõju nendele teemadele hinnatakse pilootprojektide valikul. Tegevuste elluviimisel järgitakse asjakohaseid Euroopa Liidus rakendatavaid poliitikaide.

Tegevused on seotud investeeringutega teadustaristusse ning nende tegemisel järgitakse energiatõhususe põhimõtteid.

Sekkumisel on keskkonnahoiule toetav mõju, kuna tegevused on suunatud kohalikes omavalitsustes innovatiivsete ja keskkonnasäästlike lahenduste kasutuselevõtuks mobiilsuse, energia, ehitatud keskkonna, andmete ja valitsemise alal. Uuenduslikud lahendused liikuvuse, sealhulgas ühistranspordi, ja energia valdkonnas aitavad kaasa keskkonnahoiule, sest need on suunatud optimaalsete ja säästlike lahenduste väljatöötamisele.

Lähtuvalt Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ § 41 lõikest 1 punktist 7 kehtestatakse asjakohasel juhul nõuded, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnaeesmärgile.

⁴ „Eesti 2035“ <https://valitsus.ee/strateegia-est-2035-arengukavad-ja-plaaneering/strateegia/materjalid>

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava DNSH (ing.k. do no significant harm ehk ei kahjusta oluliselt) analüüsist lähtuvalt ei tuvastatud sekkumisel potentsiaalselt olulist kahju keskkonnanäidetele ning seega täiendavate nõuete kehtestamiseks puudub vajadus.

Tasakaalustatud regionaalareng

Vastavalt meetmete nimekirjale ei panusta antud tegevus regionaaleesmärkide saavutamisse. Kuigi meetmete nimekirjas antud meetme tegevusel mõju regionaalarengule toodud ei ole, on tegevuste iseloom siiski selline, kus mõju on tuvastatav. Toetusmeetmel on pikemaajalisem mõju regionaalarengule, kuna tegevustesse kaasatakse linnad, mille probleemide lahendamiseks teadus- ja arendustegevusel põhinevaid lahendusi välja pakutakse. Pilootprojektide raames luuakse teadmuspõhiseid uuenduslikke lahendusi linnakeskkondadele, kusjuures iga piloodi läbiviimisel peab osalema vähemalt üks linn Eestist ja üks linn väljastpoolt Eestit. Probleemide kaardistamiseks kaasatakse kõik Eesti linnad, kuid osalemine pilootprojektides sõltub eelkõige kohalike omavalitsuste endi aktiivsusest ja lahendatavate probleemide olemusest. Pilootprojektide tulemustel võib olla mõju ka teistele linnadele peale Eesti kahe suurima linna (Tallinna ja Tartu). Perioodil 2014-2020 läbiviidud pilootprojektid hõlmasid näiteks ka Võru ja Narva linna. Kuna hindamiskriteeriumite hulgas on ka lahenduste kasvupotentsiaal tippkeskuse toimimismudelile, sealhulgas ülekantavus teistesse linnadesse, siis on pilootprojektide raames väljatöötatud lahenduste mõju eeldatavalt suurem kui üks omavalitsus. Tegevused on suunatud teadus- ja arendustegevuse kaudu elukeskkonna kvaliteedi arendamisele ja avalike teenuste kättesaadavuse suurendamisele, samuti ühendus- ja kommunikatsioonivõimaluste tõstmisele uuele tasemele.

Sooline võrdõiglikkus, võrdsed võimalused ja ligipääsetavus

Toetusmeetmel on võrdsed võimalused tagamisele positiivne mõju, kuna tegevuste kaudu luuakse kõigile ühiskonna gruppidele võrdsed võimalused aktiivseks osalemiseks ühiskonnaelus. Erinevaid sotsiaalseid rühmi (nt mehed ja naised, noored ja eakad, puudega inimesed, eri rahvusest inimesed) kaasatakse lahenduste väljatöötamise kõikidesse etappidesse (ideekorje, ajurünnakud, pilootide teostamine jne), et tagada väljatöötatavate innovaatiliste lahenduste ja rakenduste vastavus erinevate ühiskonnagruppide vajadustele ja parandada seeläbi nende elukvaliteeti. Erinevate sotsiaalsete rühmade vajadused ja eettulevad takistused linnaruumis kaardistatakse ja arvestatakse neid lahenduste väljatöötamisel. Andmete olemasolu kõigi ühiskonna gruppide vajaduste kohta võimaldab kohalikel omavalitsustel disainida teenuseid, mis on mõeldud kõigile ning ei sea ühtegi sotsiaalset rühma ebasoodsamasse olukorda. Andmete analüüsimisel rakendatakse võimalikke meetmeid, et minimeerida algoritmide põhise diskrimineerimist soo, vanuse, rahvuse (etnilise kuuluvuse), rassi, nahavärvuse, usutunnistuse või veendumuse, seksuaalse sättumuse või puude alusel. Targa linna lahenduste väljatöötamisel lähtutakse universaalse disaini põhimõtetest, et kõikidel inimestel olenemata nende vanusest või erivajadusest oleksid võrdsed võimalused ühiskonnaelus osavõtta. Kogu taristuga seonduv töö peab olema kooskõlas ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatud määrusega nr 28 "Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele". Samuti peavad ligipääsetavad olema kõik avalikkusele suunatud üritused, mis on nii füüsilisel kui ka virtuaalsel kujul. Sealhulgas on oluline, et kogu lahenduste väljatöötamisega seonduv füüsiline ja digitaalne info ja kommunikatsioon oleks ligipääsetavuse nõuetele vastav. Veebilehe ja mobiilirakenduse ligipääsetavust ning ligipääsetavust kirjeldava teabe avaldamise korda reguleerib avaliku teabe seaduse § 32 lõike 2 alusel kehtestatud määrus nr 20. Toetuse andmise tingimuste koostamisel on arvestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatuga. Vastav analüüs on seletuskirjale lisatud (kontroll-leht, lisa 2).

Eelnõu punktis 2 on defineeritud käskkirja lisa kasutatavad olulisemad mõisted.

Muude mõistete hulgas on defineeritud linn ja see, mida mõeldakse linna all käesoleva käskkirja kontekstis. Muuhulgas loetakse linnaks ka kohaliku omavalitsuse üksus, mis piirneb linnastaatust omava asustusüksusega, et võimaldada ka linnadega orgaaniliselt ühendatud valdadel targa linna lahendustest osa saada. Väljaspool Eestit asuvad linnad defineeritakse linnakeskuse elanike arv järgi (vähemalt 50 000 elanikku), kuid erisus projektis osalemiseks on loodud neile riikidele, kus on vähe suuri linnu (nende puhul on elanike minimaalseks arvuks 10 000). Sellised riigid on näiteks Horvaatia, Küpros, Iirimaa, Läti, Leedu, Luxembourg, Malta, Sloveenia ja Slovakkia.

Samuti on defineeritud pilootprojekt. Pilootprojekti lõpuks on teadlaste ja linnade koostöös välja arendatud ja vähemalt kahes linna piloteeritud uus targa linna lahendus, mis on ette valmistatud skaleerimiseks ehk toote ja/või teenusena kasutamiseks paljudes linnades maailma erinevates riikides.

Teised defineeritud mõisted aitavad kaasa toetuse andmise tingimuste ja konteksti paremale mõistmisele.

Eelnõu punkt 3 kajastab toetuse andmise eesmärki. Toetuse andmise eesmärgiks on aidata kaasa Eesti teaduse rahvusvahelise nähtavuse ja konkurentsivõime suurendamisele, kasvatades teadus- ja arendusasutuste võimekust mõtestada ühiskonna ja majanduse ees seisvaid probleeme ning pakkuda neile teaduspõhiseid lahendusi.

Vajalik on toetada riigi, TA asutuste, kõrgkoolide ja ettevõtete rahvusvahelise koostöö ja enesetäiendamise võimalusi, samuti tõsta osapoolte võimekust teadus- ja arendustegevust oma valdkonnas korraldada ja juhtida. Et Eesti saaks osa rahvusvaheliste ühisalgatuste tulemustest ja et Eestil oleks paremad väljavaated rakendada neid oma majanduse ja ühiskonna hüvanguks, tuleb saavutada tihedam seos Euroopa teadus- ja kõrgharidusruumiga ning võimendada raamprogrammi algatustes osalemist.

Eesti TA asutustele, avalikule sektorile ja ettevõtetele peavad olema kättesaadavad maailma uusimad teadustulemused, olema avatud koostöövõimalused ja taristu. Integreeritus rahvusvaheliste innovatsioonivõrgustikega loob Eesti TA asutustele eeldused saada osa koostöövõrgustikest tekkivast sünergiast.

Eelnõu punktis 4 on kirjeldatud toetatavad tegevused.

Toetatavaks tegevuseks on targa linna pilootprojektide ettevalmistamine ja läbiviimine, mis on seotud Teamingu programmist rahastatud projekti FinEst Twins kolme tööpaketiga.

Punktis 4.2 on toodud kohustus kaasata pilootprojekti läbiviimisesse vähemalt 2 linna, üks Eestist ja teine väljastpoolt Eestit. Kaasata võib ka rohkem linnasid, kui konkreetse probleemi lahendamisel osalemisest on huvitatuid rohkem.

Punktis 4.3 on toodud pilootprojektide ettevalmistamise ja läbiviimise olulised etapid. Pilootprojektide läbiviimine on jagatud 5 etappi.

Esimeses, kaardistamise etapis kogutakse linnadelt probleeme ja väljakutseid, millele linnad teaduspõhist lahendust soovivad. Ideid kogutakse mitte ainult Eestist, vaid ka rahvusvaheliselt, et tagada tippkeskuse laiem tuntus. Etapi tulemusena tekib linnade probleemide ja väljakutsete koondnimekiri koos kirjeldusega lahendusideede korjeks.

Teises etapis toimub pakutud ideedele lahendusideede otsimine kohalike omavalitsuste ning teadlaste koostöös. Selles etapis toimuvad kaasamis- ja kontaktüritused, mille eesmärgiks on koostada probleemidele lahenduste leidmiseks optimaalsed meeskonnad. Selle etapi raames toimub ideekorje esimeses etapis tuvastatud ning väljavalitud probleemidele lahenduse

leidmiseks. Lahendusideed peavad olema teaduspõhised, innovaatilised ja kasutama erinevate valdkondade teadmisi.

Järgmises, kolmandas etapis toimub valitud lahendusideede realiseerimise ettevalmistamine, mille raames toimub koos linnadega lahendusideede hindamine, et tagada suurem kindlus ideede teostatavuse osas. Selles etapis valmib ka pilootprojekti põhjalik plaan, mis sisaldab valitud lahendusi linnade esitatud väljakutsetele, kava lahenduste teostamiseks, meeskonna kirjeldust ja eelarvet.

Neljandas etapis toimub pilootprojektide plaanide alusel lahendusideede valik pilootprojektide elluviimiseks. Pilootprojektide plaane hindab tippkeskuse poolt moodustatud rahvusvaheline komisjon, võttes aluseks toetuse andmise tingimustes kirjeldatud hindamiskriteeriumid. Hindamiskriteeriume on kokku 9 ning etapi lõpuks valitakse pingerea alusel välja pilootprojektid, mida sekkumise raames ellu viima hakatakse. Rahvusvahelise hindamiskomisjoni kutsub kokku FinEst tippkeskus ja selle kinnitab tippkeskuse juhtkomitee. Komisjoni kuuluvad FinEst tippkeskuse esindaja, targa linna ekspert/eksperdid, teadlased, ettevõtluse valdkonna eksperdid ning avaliku sektori esindajad, sh HTMi esindaja. Hindamiskomisjoni liikmed hindavad taotlusi enda kompetentsi kuuluvate hindamiskriteeriumite alusel. Hindamiskomisjoni töö tulemuseks on esitatud pilootprojektide taotluste pingerida koos punktide ning põhjendustega.

Tegemist ei ole toetuse edasiandmisega elluvijja poolt, kuna pilootprojektid viib läbi elluvijja. Kohalikud omavalitsused on kaasatud, kuid mitte partneritena STS mõttes. Tegevuse elluviimise eest vastutab elluvijja ning valikumehhanism puudutab üksnes teemasid, mille raames uurimisrühmad uuringuid ja arendustegevusi läbi viivad. Igasse pilootprojekti peab olema kaasatud kaks linna, üks Eestist ja teine väljastpoolt Eestit, kelle probleemi pilootprojekti raames lahendatakse ning vajaliku spetsiifilise, sealhulgas konkreetset omavalitsust puudutava, ekspertiisi ostab elluvijja sisse.

Viiendas etapis toimub valitud pilootprojekti elluviimine. Kokku viiakse perioodil 2023-2028 läbi 7 erineva suurusega (keskmised ja suured) pilootprojekti, pilootprojektid valitakse ja viiakse läbi kahes etapis, seega on esimeses voorus mittevalituks osutunud pilootprojektide plaane võimalik uuesti esitada.

Tegevused viiakse ellu peamiselt Eestis, kuid nende mõju on laiem, kuna pilootprojektidesse on kaasatud ka teiste riikide linnad ning Teaming projekti elluviimisel osalevad ka välispartnerid.

Punktis 4.4 on kirjeldatud juhtkomitee koosseisu. Juhtkomitee ülesandeks on tegevuste elluviimisega seotud otsuste tegemine, sealhulgas pilootprojektide valikuprotsessi kinnitamine. Toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjustada oluliselt“ põhimõttega.

Toetatavad tegevused ei või olla seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058 artiklis 7 nimetatud valdkondadega.

Pilootprojektide raames tehtavad tegevused võivad hõlmata ka taristuinvesteeringuid. Kuna taristuinvesteeringute puhul, mille kestvus on vähemalt 5 aastat, on vaja tagada hoonete kliimakindlus, tuleb hoonetele tellida kliimamuutustele vastupanuvõime kontrollimise dokumentatsioon vastavalt EK (Euroopa Komisjoni teatisest nr 2021/C 373/01 „Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021–2027“ (ELT C 373, 16.9.2021, lk. 1–92)) kliimakindluse tagamise juhendile. Elluvijja ja partner tellivad kliimakindluse hinnangu teenusena pädevalt organisatsioonilt või koostavad selle ise, lisades pädeva organisatsiooni ametliku kinnituse kasutatud meetodika kohta.

Kliimakindluse tagamine on protsess, mille eesmärk on vältida toetatud taristu vastuvõtlikkust võimalikele pikaajalistele kliimamõjudele, tagades, et järgitakse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ja et projektist tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste tase on kooskõlas 2050. aastaks saavutatava kliimanetraalsuse eesmärgiga.

Taristuinvesteeringute puhul, mille kestvus on vähemalt 5 aastat, peab taotlusele lisama kliimakindluse tagamise hinnangu. Taristu näiteks on hooned, võrgutaristu (nt elektrivõrgud, veetaristu), aga ka teed. Täpsem informatsioon on toodud Euroopa Komisjoni teatises 2021/C 373/01 „Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021-2027“. Taristuprojektid, mille puhul on vajalik kliimakindluse tagamine, hõlmavad uue taristu rajamist või olemasoleva taristu terviklikku uuendamist või laiendamist. Taristuprojektide puhul on vaja arvestada energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttega, mis tähendab, et taristuprojektidel on oluline suurendada energiatõhusust, et seeläbi kokku hoida energiakulult ning toetada kliima- ja keskkonnanäidsete saavutamist.

Eelnõu punktis 5 on toodud oodatavad tulemused.

Tegevuse tulemuseks on Eesti teaduse rahvusvahelise nähtavuse ja konkurentsivõime suurenemine ning teadus- ja arendusasutuse võimekuse kasv rakendada rahvusvahelistest koostöövõrgustikest tekkivaid teadustulemusi ühiskonna ja majanduse huvides.

Tippkeskuse projekti raames luuakse FinEst tippkeskus, mis on teadus- ja arendustegevuse tulemuste osas võrreldav maailma parimate targa linna keskustega ning keskendub viiele valdkonnale: mobiilsus, energia, ehitatud keskkond, andmed ja valitsemine. Tippkeskuse mõjul jõuavad innovaatilised ja targad lahendused väljapoole tippkeskuse ja ülikooli piire, tekitades oma tegevusvaldkonnas kvalitatiivset arenguhüpet nii ülikoolis, linnades kui riigis tervikuna. Tippkeskus on Tallinna Tehnikaülikooli struktuuriüksusena otsustes autonoomne ja selle toimimismudeli oluliseks osaks on konkurentsipõhiste teadusarendusgrantide arendamine. Tippkeskuse aluseks on selle jätkusuutlikkus, s.t. tippkeskus jätkab tööd ka pärast esialgse H2020 ja Eesti riigi poolse rahastuse lõppemist, arvestades ka sel ajahetkel kehtivaid teadus- ja arendustegevuse finantseerimise meetmeid. Tegevuste elluviimise tulemusena kasvab Tallinna Tehnikaülikooli võimekus osaleda juhtpartnerina rahvusvahelises teadus- ja arendusvõrgustikes, osutada tipptasemel teadus- ja arendusteenust avalikule sektorile ning kohalike omavalitsuste poolt võetakse kasutusele uued innovaatilised lahendused.

Tippkeskuse loomisele on kaasatud Tallinna Tehnikaülikooli ja Aalto Ülikooli tippteadlased viies valdkonnas (mobiilsus, energia, ehitatud keskkond, andmed ja valitsemine). Tippkeskuse loomine panustab Eesti e-riigi arendamisesse, keskendudes kohalikule tasandile ja sellele, kuidas linnateenused muutuksid piiriülesteks. Tippkeskuse rajamist koordineerib Tallinna Tehnikaülikool, partneriteks on Aalto Ülikool, Forum Virium Helsinki (Helsingi linna innovatsiooniettevõtte) ja Kliimaministeerium. Samuti tehakse tihedat koostööd Eesti linnadega. Lisaks tippkeskuse loomise raames väljatöötatavatele uudsetele lahendustele on projekti osaks nii rahvusvahelise koostöökogemuse kui ka projekti konkreetsete tulemuste levitamine nii Eestis kui ka mujal Euroopas. Meetmete nimekirja põhjal on tulemusnäitaja Eesti osalemine Euroopa Teadusruumi tegevustes ning panus rahvusvaheliselt koordineeritud TA-tegevustesse, mida arvestatakse eurodes elaniku kohta. Konkreetset selle TATi mõju meetme näitajasse on keeruline tuvastada. Antud näitaja puhul on koguesmärk (arvestatuna meetme peale kokku) 44 eurot elaniku kohta, millest antud TATi panus on hinnanguliselt 2 (eurot elaniku kohta).

Meetmete nimekirja väljundnäitajaks on EL raamprogrammide tegevustes osalevate organisatsioonide arv. Tegevused viib ellu Tallinna Tehnikaülikool, seega on sihttase antud TATi raames 1. Mõlema näitaja mõõtmismetoodika jm info on kirjeldatud Rahandusministeeriumid näitajate metoodikas perioodiks 2021-2027. Käeoleva eelnõu abil ellu viidavad tegevused panustavad rakenduskava ja meetmete nimekirja näitajate sihttasemetesse osaliselt.

Lisaks on toodud tegevuse spetsiifilised väljundnäitajad. Väljundnäitajateks on läbiviidud pilootprojektide arv ja pilootprojektidesse kaasatud linnade arv. Tegevuse raames kavatsetakse

rahastada 7 pilootprojekti, nendest 4 suurt ja 3 keskmise mahuga. Kuna tegevust rahastati ka perioodi 2014-2020 eelarvest, siis elluviidavate pilootprojektide arv ja maht on kujundatud saadud kogemuse põhjal. Iga pilootprojekti elluviimisesse peab olema kaasatud vähemalt kaks linna, üks Eestist ja üks väljastpoolt Eestit, kuid võimalusel kaasatakse linnasid rohkem. Üks linn võib osaleda mitmes projektis, seega võetakse ühte linna vajadusel arvesse mitu korda (ei pea olema unikaalsed linnad). Eelmisel struktuurivahendite perioodil väljaspool Eestit asuva linna kaasamine nõutud ei olnud, kuid arvestades tippkeskuse arenguid ja loodetavat mõju rahvusvaheliselt on linnade geograafiat laiendatud. Arvestatakse käesoleva TAT raames rahastatud tegevuste väljundnäitajaid.

Eelnõu punktis 6 on nimetatud tegevuse rakendusasutus, milleks on Haridus- ja Teadusministeerium, ning rakendusüksus, milleks on Riigi Tugiteenuste Keskus.

Eelnõu punktis 7 on toodud tegevuse elluviija. Tegevuse elluviijaks on Tallinna Tehnikaülikool, mille struktuuriüksus on Targa Linna tippkeskus ja mille tegevuseks ja rakendusaktide loomiseks annab volitusnormi käesoleva käskkirja eelnõu. Tallinna Tehnikaülikool on FINEST TWINS projekti juhtpartner. Projekt on heaks kiidetud ning H2020 programmist rahastatavate projektide hulka valitud rahvusvahelise ekspertkomisjoni poolt, seega on kõige kõrgemal tasemel tunnustatud Tallinna Tehnikaülikooli pädevust antud tegevuste elluviimisel.

Eelnõu punktis 8 on toodud tegevuse sihtrühmad, kelleks on teadlased, avalik sektor ja valdkonna ettevõtted. Peamiseks sihtgrupiks on teadlased, kelle võimekust avaliku sektori ja ettevõtetega, samuti välisriikide tippteadlastega koostööd teha, pilootprojektide elluviimise kaudu edendatakse. Oluliseks sihtgrupiks on linnade esindajad, kelle poolt tuvastatud probleemide lahendamisele on planeeritavad tegevused suunatud. Ettevõtted on tegevuse sihtrühmaks erinevate teenuste pakkujatena (vajadusel korraldatakse teenuse ostmiseks riigihange). Kaudseks sihtgrupiks on Eesti ühiskond ja majandus tervikuna.

Eelnõu punktis 9 on kajastatud tegevuste abikõlblikkuse periood. Tegevustega alustatakse septembris 2023 ning tegevused kestavad kuni 31. detsembrini 2028. HTM on oma 05.07.2018 Vabariigi Valitsuse otsuse põhjal antud garantiikirjas lubanud toetada Tallinna Tehnikaülikooli juurde loodava Targa Linna tippkeskuse (edaspidi tippkeskus) loomist perioodil 2020-2027. Seoses kogu projekti ajakava muutumisega on vajadus pikendada rahastamise perioodi kuni 2028. aasta lõpuni. Selleks esitab HTM taotluse Vabariigi Valitsusele.

Eelnõu punktis 10 on toodud tegevuse eelarve. Kokku on Vabariigi Valitsus andnud nõusoleku rahastada projekti 17,2 miljoni euro ulatuses, millest 8 600 000 eurot on kaetud perioodi 2014-2020 struktuurivahenditest. Käesoleva perioodi struktuurivahenditest kaetakse 7 000 000 eurot. Ülejäänud 1 600 000 eurot kaetakse Eesti riigieelarvelistest vahenditest eraldi lepingu alusel. Vabariigi Valitsuse meetmete nimekirjas oleva meetme nr 21.1.1.4 raames kehtestatakse mitu toetuse andmise tingimust. Meetmete nimekirjas on selle meetme omafinantseeringu kohustus kokku 2 857 392 eurot, mis tagatakse Mobilitas++ TATi raames. Teamingu projektide kaasrahastamise TATides omafinantseeringu kohustuste ei ole. Rakendusasutus saab meetme sees erinevate TATide lõikes osakaalusid muuta tingimusel, et need annavad kokku meetmes ettenähtud summa. Käesolevas meetmes tagatakse see Mobilitas++ TATiga.

Eelnõu punktis 11 on toodud kulude abikõlblikkus. Abikõlblikud on tegevuste elluviimisega seotud personalikulud ning nendega kaasnevad kaudsed kulud. Abikõlblikud on ka projektijuhi personalikulud. Projektijuhi tööülesannete hulka kuulub piloodiprogrammi väljatöötamine,

pidev edasiarendamine ja elluviimine, pilootprojektide käivitamise ja elluviimise nõustamine ning loodavate lahenduste jätkusuutlikkuse tagamiseks eelduste loomine, sh aktiivne lahenduste tutvustamine ning kontakti loomine selleks, ja muud projekti edukaks elluviimiseks vajalikud tegevused. Personalikulude hulka kuuluvad ka pilootprojektide juhtide personalikulud. Vastavalt vajadusele ja pilootprojekti sisule võib olla vajadus kaasata ka mitu juhti, kellel on erinevad sisulised ülesanded, näiteks innovatsiooni ja jätkusuutlikkusega seotud teemad ning teaduse ja kvaliteediga seotud teemad. Tegemist ei ole administreerimise, vaid sisutegevuste elluviimisega, mis eeldavad nendelt isikutelt ka vastavaid pädevusi. Administratiivsete tegevustega seotud kulud kaetakse eraldi kaudsete kulude realt.

Samuti on abikõlblikud erinevate teenuste ostmise ning ürituste korraldamise, tulemuste levitamise, publitseerimise ja teavitamisega seotud kulud. Pilootprojektide elluviimise esimese etapi raames viiakse läbi mitmeid üritusi, mille raames toimub probleemide kaardistus. Ürituste korraldamisel lähtutakse keskkonnahoidlike sündmuste juhendist. Teises ja kolmandas etapis on peamised kulud seotud ekspertide tööga elluviidavate pilootprojektide valimisel, samuti kulud seoses ürituste korraldamisega. Järgnevates etappides on võimalikeks kuludeks Tallinna Tehnikaülikooli projektimeeskondade poolt elluviidavate pilootprojektide elluviimisega seotud tegevustega kaasnevate personali-, teadustöö ja muude kulude rahastamine, teenused ja tooted hankemenetluse kaudu (sh innovatsioonihanked); ning linnade osalemisega kaasnevad kulud pilootprojektide elluviimisel, sealhulgas ekspertide kaasamise ja muud kulud, mis linnadel pilootprojektide elluviimisega seoses tekivad ja neile elluviija poolt hüvitatakse. Abikõlblikud on ka ideekorjega seotud kulud, sealhulgas näiteks rahvusvahelise turunduse, žüriiliikmete tasustamise ja preemiafondi kulud. Abikõlblike kulude hulgas on ka õppevisiitidega seotud kulud, mis on seotud pilootprojektide ettevalmistamise ja elluviimisega. Intellektuaalomandi määratlemise ja kaitsmisega seotud kulud on abikõlblikud kulu tekkimise hetkest. Abikõlblikud on pilootprojektide läbiviimiseks vajalike seadmete, aparatuuri, instrumentide, laborite sisseseade jms kulud.

Vastavalt ühendmääruse § 18 lõikele 3 võib sama tüüpi tegevuste puhul kohaldada Euroopa Liidu poliitikasuundades ja riigisisestes õigusaktides kasutatavaid lihtsustatud kulude arvestusviise ning määrasid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 53 lõike 3 punktidele c–e. Toetatakse tegevusi, mis on seotud Teaming programmist rahastatud projektiga, seega on tegemist sama tüüpi tegevustega, mida toetatakse ka Horisont 2020 programmist.

See tähendab ühtlasi, et kohaldada tuleb kõiki programmi „Euroopa Horisont“ ühtse määra kohaldamise meetodika asjakohaseid elemente. Alltöövõtuga seotud otsesed kulud ja kulud seoses kolmandate isikute poolt kättesaadavaks tehtud vahenditega, mida ei kasutata toetuse saaja valdustes, samuti rahaline toetus kolmandatele isikutele tuleb jätta välja kuludest, mille alusel määrata rahastamiskõlblike summade arvutamiseks kohaldatakse (jäetakse välja 1. liigi kuludest).

Eelarves on arvestatud kaudsete kuludega 25% otsestest kuludest. Otsesed kulud on vastavalt Euroopa Horisont reeglitele personalikulud, põhivara soetamine ja muud kulud, sealhulgas immateriaalse vara, tarvikute ja materjalide ostmise. Lisaks on kulude hulgas ka alltöövõtt (muude kulude hulgas), mida Euroopa Horisont reeglite järgi ei loeta otsesteks kuludeks ning millelt kaudseid kulusid ei arvestata. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele S (EL) 2021/695, 28. aprill 2021, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 artiklis 35 sätestatule on kaudsed rahastamiskõlblikud kulud 25 % otsestest rahastamiskõlblikest kogukuludest, välja arvatud alltöövõtuga seotud otsesed rahastamiskõlblikud kulud, rahaline toetus kolmandatele isikutele ning võimalikud ühikukulud või kindlasummalised maksed, mis sisaldavad kaudseid kulusid.

Abikõlbmatud on ühendmääruse § 17 nimetatud kulud, sealhulgas käibemaks ja projekti heaks töötava personali, sh ametniku, teenistuja, töö-, töövõtu- või käsunduslepingu alusel projekti heaks teenust osutava või tööd tegeva isiku või projekti tegevuste elluviimisega seotud kolmanda isiku riigisisese lähetamise või liikumisega seotud sõidu- ja majutuskulud tegelike kulude alusel. Need kulud kaetakse ühtse määra alusel saadavast summast.

Eelnõu punktis 12 on toodud riigiabi puudutavad sätted.

Vastavalt ELi toimimise lepingu artikkel 107 lõikele 1 on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kui võrd see kahjustab liikmesriikide vahelist kaubandust. Kuna pilootprojektide raames võib tekkida vajadus soetada ka seadmeid, võib tegevuse raames antav abi olla riigiabi üldise grupierandi määruse⁵ artikkel 25d mõistes, seega peab elluviija igal konkreetsel juhul tegevuste kaupa hindama, kas tegemist võib olla riigiabiga. Kui tegemist on antava abiga, käsitletakse abikõlbliku tegevusena tegevust, mis on abikõlblik programmi „Horisont 2020” või programmi „Euroopa horisont” eeskirjade alusel. Abikõlblike kulude kategooriad, maksimumsummad ja arvutusmeetodid on määratletud programmi „Horisont 2020” või programmi „Euroopa horisont” eeskirjade alusel. Lisaks on abikõlblikud ka projektidega seotud materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse tehtud investeeringutega seotud kulud. Riiklikest vahenditest eraldatav kogusumma ei tohi ületada rahastamismäära, mis meetme Teaming jaoks on pärast valimist, paremusjärjestusse seadmist ja hindamist programmi „Horisont 2020” või programmi „Euroopa horisont” eeskirjade alusel kehtestatud. Lisaks ei tohi projektiga seotud materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse tehtud investeeringute puhul abi ületada 70 % investeeringukuludest.

Taristu (hooned, tehnosüsteemid, teadusuuringute taristu) investeeringute puhul kehtivad järgmised lisatingimused:

- a) kui taristu toetab nii majanduslikke kui ka mittemajanduslikke tegevusi, tuleb iga tegevusliigi rahastamist, kulusid ja tulusid arvestada eraldi järjepidevalt kohaldatavate ja objektiivselt põhjendatud kuluarvestuspõhimõtete alusel;
- b) taristu toimimise või kasutamise eest võetav tasu peab vastama turuhindadele;
- c) juurdepääs taristule peab olema avatud mitmele kasutajale, läbipaistev ja mittediskrimineeriv. Ettevõtjad, kes on taristut rahastanud vähemalt 10 % ulatuses investeeringukuludest, võivad juurdepääsu saada soodsamatel tingimustel. Ülemäärase hüvitamise vältimiseks peab juurdepääs olema proportsionaalne ettevõtja panusega investeeringukuludesse ja eelisjuurdepääsu tingimused tuleb avaldada;
- d) kui taristu saab riiklikku rahastamist nii majanduslikeks kui ka mittemajanduslikeks tegevusteks, kehtestavad liikmesriigid järelevalve- ja tagasimaksemehhanismi, millega tagatakse, et kohaldatavat abi osakaalu ei ületata majandustegevuse osa suurenemise tõttu võrreldes abi andmise ajal ette nähtud olukorraga.

Toetuse andmise tingimuste kehtestamise hetkel ei ole võimalik määratleda, milliseid pilootprojekte hakatakse ellu viima, kas on vajadus soetada seadmeid ning kas nende seadmete abil hakatakse tegema majandustegevust. Kui tegevuse elluviimise käigus selgub, et tegemist võib olla riigiabiga, teavitab elluviija rakendusüksust, milliste tegevuste puhul on toetuse määraks 70%. Elluviijal on kohustus pidada arvestust tegevuste raames soetatud seadmete abil

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014R0651-20210801&from=EN>

tehtava majandustegevuse ja mittemajandustegevuse kohta ning teavitada rakendusüksust majandustegevuse mahust. Kui majandustegevuse maht ületab seadme aastasest kasutusmahust 20%, tuleb elluviijal rakendusüksust sellest teavitada ning osa saadud toetusest tagasi maksta. Enammakstud toetuse osa nõuab tagasi rakendusüksus, kes kontrollib võimaliku riigiabi andmist esitatud aruannete ja maksetaotluste alusel. Kirjeldatud tegevused moodustavad järelevalve- ja tagasimaksemehhanismi, mida on nimetatud punktis 12.3.4.

Otsustamisel, kas tegemist on riigiabiga, tuleb toetusmeedet hinnata viie kriteeriumi alusel:

- 1) abi antakse riigi, linna või valla vahenditest;
- 2) abi antakse ettevõtjale;
- 3) abimeetmel on valikuline iseloom;
- 4) abimeede annab abi saajale majandusliku eelise;
- 5) abimeede moonutab või võib moonutada konkurentsi ja kahjustab kaubandust Euroopa Liidu riikide vahel.

Üksnes juhul, kui abi vastab kõigile kriteeriumitele, on tegemist riigiabiga.

- 1) Abi antakse riigi vahenditest, kuna struktuuritoetustega seotud vahendite puhul on tegemist riigi vahenditega. Seega see tingimus on täidetud.
- 2) Tegevuse raames antakse toetust Tallinna Tehnikaülikoolile. Kuna määratlemisel, kas tegemist on ettevõtjaga või mitte, ei ole oluline asutuste või üksuste õiguslik seisund, vaid see, kas ta tegeleb majandustegevusega, tuleb elluviijal juhul, kui investeringu abil soetatud seadmetega tehakse nii majandus- kui mittemajandustegevusi, igal konkreetsel juhul hinnata, kas tegemist on majandus- või mittemajandustegevusega, ehk siis kas asutus tegutseb antud juhul ettevõtjana või mitte.
- 3) Abimeetmel on valikuline iseloom, kuna elluviidavad pilootprojektid valitakse välja elluviija poolt, kaasates selleks projekti juhtkomisjoni.
- 4) Abimeede võib anda abi saajale majandusliku eelise, kuna projekti käigus on lubatud soetada ka uuringute läbiviimiseks vajalikke seadmeid, samuti on võimalik seadmeid edaspidi kasutada teenuse osutamiseks väljaspool tippkeskust.
- 5) Meetme mõju konkrentsile ja riikidevahelisele kaubandusele on keeruline tuvastada.

Käesolev toetusskeem on suunatud teadus- ja arendusasutuste võimekuse arendamisele luua rahvusvahelisi koostöövõrgustikke ning rakendada nendest tekkinud teadustulemusi ühiskonna ja majanduse huvides. Tegemist on turutõrkega, kuna Eesti teadus- ja arendusasutused ei ole veel piisavalt edukad koostöövõrgustikes osalemisel ning seega ei jõua nendes võrgustikes saavutatavad tulemused ühiskonna ja majanduse teenistusse. Ebapiisav on nii rahvusvaheline kui ka Eesti sisene koostöö, puuduvad teadmised ja kogemused, mille põhjal selliseid võrgustikke üles ehitada. Eesti teadus- ja arendusasutuste jaoks on nende põhitegevused seotud esmajoones sõltumatu teadustegevuse ja õpetamisega, kuid vähem teadusuuringute tulemuste levitamise ja teadmussirde alase tegevusega. Ühest küljest aitab uute tegevustega alustamise riski maandamisele kaasa Horisont 2020 toetus tippkeskuse projektile, mille raames on elluviijal võimalus koostööd teha valdkonna võimekate teadlastega Soomest ning teiselt poolt maandab riske käesoleva toetusskeemi raames antav toetus Eesti jaoks uudse skeemi alusel läbiviidavatele pilootidele. Vastavalt teadus- ja arendustegevustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistikule⁶ ei sisalda teadusja arendusabi teadusasutustele või teadusuuringute taristule riigiabi, kui:

⁶ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC1028\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC1028(03))

- 1) tegemist on teadusasutuste ja teadusuuringute taristu mittemajandustegevuse (näiteks õpetamine, sõltumatu teadustegevus, teadusuuringute tulemuste levitamine, teadmussiirde alane tegevus, kui saadav kasum investeeritakse teadusasutuse või taristu mittemajandustegevusse) rahastamisega;
- 2) teadusasutust või teadusuuringute taristut kasutatakse peaaegu täielikult mittemajandustegevuseks ja majandustegevus on vaid kõrvaltegevuseks (mitte üle 20% üldisest aastasest tegevusmahust);
- 3) tegemist on teadusasutuste või teadusuuringute taristu majandustegevusega (näiteks lepingulised teadusuuringud või teadusteenused), aga seda tehakse turutingimustel;
- 4) teadus- ja arendusprojektis osalevad teadusasutus ning ettevõtja ja ettevõtja katab kõik projekti kulud või projekti tulemusi võib laialdaselt levitada või projekti tulemusel tekkivad intellektuaalomandi õigused jagatakse koostööpartnerite vahel vastavalt nende tööpanusele või sissemaksetele või ettevõtja maksab intellektuaalomandi õiguste eest turuhinnale vastavat tasu.

Tegevuse raames viiakse pilootprojektides läbi alus- ja rakendusuuringuid, mis on sõltumatu teadustegevus, samuti levitatakse teadusuuringute tulemusi ning tegeletakse teadmussiirdega. Tegevustes osalev TTÜ vastab teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 3 sätestatud nõuetele, muuhulgas järgmistele nõuetele:

- riigieelarvelistest vahenditest finantseeritud põhitegevuse tulemused, millega ei kaasne intellektuaalomandiõigused, on avalik teave;
- teadus- ja arendustegevuse tulemustest, sealhulgas intellektuaalomandiõigustest saadud kasum, investeeritakse teadus- ja arendustegevusse, selle tulemuste levitamisse või õpetamisse;
- majandustegevus (toodete ja teenuste pakkumine teataval turul) ning teadus- ja arendustegevused (mittemajanduslik tegevus), nende kulud ja rahastamine on teadus- ja arendusasutuse raamatupidamises selgelt eristatud.

Tegevused on suunatud linnadele, kelle probleeme pilootide raames läbiviidava teadus- ja arendustegevuse abil lahendatakse. Elluviija ja kohalike omavalitsuste koostöös ellu viidud pilootide tulemusi on kavas laialdaselt levitada ning intellektuaalomandi õigused jagatakse koostööpartnerite vahel vastavalt nende panusele. Seega on tegevuse raames tegemist teadus- ja arendusasutuse mittemajandustegevusega, millele antav abi ei kvalifitseeru riigiabiks. Kui pilootide elluviimiseks soetatakse seadmeid, on neid kavas kasutada mittemajandustegevusteks, st teadusuuringuteks, teadusuuringute tulemuste levitamiseks, õpetamiseks ja teadmussiirdeks, sh on kavas kasum investeerida teadusasutuse mittemajandustegevusse. Lepinguliste uuringutega seotud teenuseid ja muid teadusteenuseid osutatakse turutingimustel.

Juhul kui teadusasutust või teadusuuringute taristut kasutatakse nii majandustegevuseks kui ka mittemajanduslikuks tegevuseks, kohaldatakse riigiabi eeskirju riikliku rahastamise suhtes üksnes ulatuses, milles rahastamine katab majandustegevusega seotud kulusid. Juhul kui teadusasutust või teadusuuringute taristut kasutatakse peaaegu täielikult mittemajanduslikuks tegevuseks, võib selle rahastamine jääda tervikuna välja riigiabi eeskirjade reguleerimisalast, kui majandustegevus jääb selgelt kõrvaliseks tegevuseks, s.o. tegevuseks, mis on otseselt seotud asutuse või teadusuuringute taristu toimimisega ja selleks vajalik või lahutamatu seotud asutuse või taristu peamise mittemajandusliku tegevusega ning mille maht on piiratud. Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistiku kohaselt leiab komisjon selle olevat niimoodi juhul, kui majandustegevuses kasutatakse täpselt samu majandustegevuse sisendeid (nt materjalid, seadmed, töjõud ja põhivara) kui mittemajandusliku tegevuse jaoks ning igal aastal eraldatakse sellise majandustegevuse jaoks mitte üle 20% asjaomase üksuse aastasest tegevusmahust. Seega on elluviija kohustus jälgida tegevuste puhul, mis on seotud majandustegevustega, nende tegevuste mahtu ning kui majandustegevuse maht ületab 20%, tuleb rakendada ÜGEM artiklis 25d nimetatud toetuse määra. Kui enne seadmete soetamist on

teada, et majandustegevuse maht ületab 20%, on antud seadme(te) soetamiseks võimalik kasutada toetust kuni 70% ulatuses. Kui tegevuste elluviimise järel selgub, et majandustegevuse maht ületab 20%, tuleb mittemajandustegevuse lubatud mahtu ületava osa mahus liigselt antud toetus tagasi maksta.

Samas kuna täielikult ei saa välistada, et pilootprojektide jaoks soetatud seadmeid kasutatakse tulevikus ka majandustegevuseks, tuleb riigiabi andmist eraldi hinnata. Eeltoodust tulenevalt on elluviijal kohustus pidada arvestust majandustegevuse ning mittemajandustegevuse kohta ning rakendusüksusel hinnata esitatud andmeid riigiabi andmise kontekstis, kaaludes, kas tegemist võiks olla riigiabi andmise juhtumiga., Juhul kui majandustegevuse osa ületab 20% objekti kasuliku eluea aastasest mahust, saab sellisel juhul toetust anda vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 25d 70% ulatuses.

Eelnõu punktis 13 on kirjeldatud toetuse maksmise tingimused ja kord. Toetuse maksmine toimub vastavalt ühendmääruses sätestatule. Kaudsete kulude arvutamise aluseks on projekti otsesed kulud (välja arvatud alltöövõtuga seotud kulud). Maksetaotlused ning nende aluseks olevad dokumendid esitatakse mitte sagedamini kui kord kvartalis.

Eelnõu punktis 14 on toodud elluviija kohustused. Muuhulgas on sätestatud iga-aastase tegevuskava ning maksete prognoosi, samuti muudatustest teavitamist puudutavad kohustused. Samuti on sätestatud elluviija kohustus teavitada rakendusüksust igal aastal soetatud seadmetega seotud majandustegevuse mahust, võimaldamaks rakendusüksusel võimaliku abi andjana hinnata, kas tegemist on riigiabiga ning kas toetus tuleb osaliselt tagasi nõuda.

Eelnõu punktis 15 sätestatakse elluviija kohustused seoses regulaarse aruandluse ning tegevuste elluviimise seirega, sh vahearuanete ja lõpparuande esitamise kohustus, tähtajad ning nende menetlemise kord. Korrapäraselt esitatud aruanded aitavad jälgida TAT tegevuste edenemist ja tulemuste saavutamist ning võimaldavad vajaduse korral juhtida tähelepanu vajakajäämistele ja teha tegevuste elluviimises õigeaegseid muudatusi.

Aruanded esitatakse rakendusüksusele struktuuritoetuse registri e-toetuse keskkonna kaudu seal kasutataval vormil. Elluviija on kohustatud igal aastal esitama rakendusüksusele vahearuande, kus on kajastatud elluviidud tegevused ja nende tulemused, elluviimisel esinenud probleemid ja nende lahendused. Lõpparuanne ei erine oma olemuselt vahearuanetest, kuid selles tuleb lisaks analüüsida põhjalikumalt ellu viidud tegevuste mõju Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021-2035 eesmärkide saavutamisele ning seotud „Eesti 2035“ sihtide saavutamisele ja puutumust omavate horisontaalsete põhimõtete edendamisele. Lõpparuande kinnitamine rakendusüksuse poolt on aluseks lõppmakse tegemisele.

Samuti on elluviijal kohustus esitada rakendusüksusele iga-aastaselt ülevaade tegevuse raames soetatud seadmetega seotud majandustegevuse mahust. Saadud info põhjal teeb rakendusüksus otsuse, kas tegemist võib olla riigiabiga ning nõuab vajadusel osa toetusest tagasi.

Eelnõu punktis 16 on toodud finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord. Mitteabikõlblikuks tunnistatud kulud jäävad elluviija enda kanda, muuhulgas ei eraldata tegevuste elluviimiseks riigi poolt täiendavaid vahendeid mitteabikõlblike kulude katmiseks.

Eelnõu punktis 17 on toodud vaiete menetlemisega seotud sätted.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusega

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Andmekaitsealane mõjuhinnang

Haldusmenetluse käigus töötleb haldusorgan isikuandmeid oma ülesannete täitmiseks. Avalik ülesanne tekib käesoleval juhul ÜSS2021_2027_ § 10 lõike 2 kohaselt rakendusasutuse juhi poolt kinnitatud toetuse andmise tingimuste käskkirja alusel. Seetõttu kohalduvad kõik asjakohased muud avalikku õigust puudutavad sätted nimetatud asutustele. Nii vastutab iga protsessis osaleja andmetöötlamise nõuete eest vastavalt isikuandmete kaitset reguleerivatele õigusaktidele (isikuandmete kaitse üldmäärus, isikuandmete kaitse seadus ja valdkondlikud eriseadused). Samuti peab olema tagatud andmete kaitse ja turvalisus.

Kui elluviija korraldab teavitusüritusi, kogub ta nende raames osalejatelt järgmisi andmeid: eesnimi, perekonnanimi, e-posti aadress ja asutuse nimi. Andmeid kogub isik, kes konkreetset koolitust või teavitusüritust korraldab. Andmeid kasutab elluviija selleks, et saata osalejatele infot ürituse toimumise kohta ning peale üritust saata materjalid ja anonüümne tagasiside. Elluviija infosüsteemis säilitatakse osalemise tõestamiseks vaid allkirjalehte, kus on eesnimi, perekonnanimi, asutuse nimi ja inimese allkiri. Elluviija järgib minimaalsuse nõuet, kogudes vaid andmeid, mis on vajalikud tegevuste eesmärgi täitmiseks, sh edasiarendamiseks või statistilistel eesmärkidel. Lisaks on tegevuste elluviijal kohustus koguda osalejate andmeid, mis on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1057 artiklis 17 ning I ja II lisas, samuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1056 artikli 12 lõikes 3 ja III lisas, ning esitama need RÜ-le.

5. TAT kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega

TAT kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega on kirjeldatud seletuskirja punktis 1.1.

6. Käskkirja mõjud

Tegevuste eeldatav mõju horisontaalsetele põhimõtetele

Rahastatavate tegevuste eeldatav mõju horisontaalsetele põhimõtetele (**sooline võrdõiguslikkus, võrdsed võimalused, ligipääsetavus, keskkonnakaitse ja kliimaneutraalsus, regionaalareng**) on kirjeldatud seletuskirja punktis 2.

7. Käskkirja kehtivus

Käskkiri hakkab kehtima üldises korras.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Riigikantseleile ja Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning arvamuse avaldamiseks Riigi Tugiteenuste Keskusele, SA-le Eesti Teadusagentuur, Teaduste Akadeemiale, Noorte Teaduste Akadeemiale, Tallinna Tehnikaülikoolile, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele, ning Kaubandus-Tööstuskojale.

Katrin Pihor

teadus- ja arendustegevuse poliitika osakonna juhataja

Lisad:

Lisa 1_Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontrollleht

Lisa 2_Riskihindamise tabel